

Preek over Daniël 2:26-49

- Neede, 6 september 2026
- Kees van Dusseldorp
- Serie: Met God leven in botsende tijden – deel 3: gelovend leven

Thema: Gelovend leven

Orde van dienst:

Votum en groet

Psalm 99:1,2 (DNP) Koning is de HEER! Volken, buig je neer

Verbondsvernieuwing – 3^e gebod

Psalm 10:1,4,5 (DNP) Waarom, HEER, blijft U zo op afstand staan

Gebed

Lezen: Daniël 2:25-49

Efeziërs 1:17-23

JdH 847 Rust mijn ziel, uw God is Koning

Kindermoment

ELB 325 Onze Vader in de hemel

Verkondiging

Opwekking 248 God is getrouw, zijn plannen falen niet

Gebed

Collecte

Opwekking 346 Maak ons tot een stralend licht voor de volken

Zegen

Gemeente van Christus,

** plaat 1

Ik heb hier een tekening van het immense beeld dat koning Nebukadnessar in zijn droom heeft gezien. Een reusachtig en indrukwekkend beeld, 'afschrikwekkend om te zien', staat er in de Bijbel. De koning was er zo ondersteboven van, dat hij niet meer kon slapen en alles uit de kast trok om de droom en de betekenis helder te krijgen. Hij had al besloten om al zijn wijzen en geleerden te doden, omdat ze hem niet konden helpen. Er is ons eerst verteld dat Daniël de tijd nam, ging bidden, van God de droom en de betekenis te zien kreeg en God ging loven in een indrukwekkend mooi lied. Dan pas wordt ons uiteindelijk verteld hoe dat beeld eruit zag. Daniël geeft er direct ondertiteling bij. En ik geef er direct ook de interpretatie bij die de meeste bijbeluitleggers volgen.

De koning zag een enorm beeld. Het hoofd was van goud. 'U bent dat hoofd van goud' zegt Daniël tegen de koning. 'U hebt zoveel macht, zoveel uitstraling, zoveel rijkdom ontvangen: u bent echt de heerser van de hele wereld'. Inderdaad, het Babylonische rijk is het eerste wereldrijk. Het had zowel de grootmacht van Assur als van Egypte verslagen en ingelijfd. De uitzonderlijke rijkdom en welvaart van het Babylonische Rijk waren gebaseerd op economische strategieën, wetenschappelijke kennis en maatschappelijke systemen die nog steeds herkenbaar zijn.

Als wereldrijk heeft het niet heel lang bestaan: ongeveer 70 jaar. Daarna komt het Perzische wereldrijk, dat in de droom als het zilveren stuk van borst en armen van het beeld naar voren komt: wel rijk en glanzend, maar minder waardevol. Een rijk dat ongeveer 200 jaar heeft bestaan, voordat het werd verslagen door Alexander de Grote, die het Griekse wereldrijk bracht, de bronzen buik en dijen van het beeld. Dat wereldrijk heeft zo'n 300 jaar geduurd, tot de Romeinen het overnamen en uitbreiden richting Europa. Een wereldrijk dat gebaseerd was op infrastructuur en militaire kracht: het harde ijzer in het beeld: niet persé mooi, maar wel sterk. Als wereldrijk heeft het 600 jaar bestaan. Sommigen zeggen dat het eigenlijk nog steeds bestaat als Westerse beschaving.

'Beste koning', zegt Daniël, 'dit zijn de wereldrijken die na u zullen komen. Maar het wordt wel steeds een beetje minder. Bovenaan is het imponerend en stralend. Maar onderaan is het zo dof en breekbaar als wat. Deze enorme reus staat op lemen voeten. 'Maar koning', vervolgt Daniël, 'u was al geschokt door het enorme beeld. Maar wat er toen in uw angstdroom gebeurde, dat maakte u pas echt ongerust en bang.' Op YouTube kun je wel filmpjes vinden, waarin dit zichtbaar wordt gemaakt. Maar misschien kun je je er iets bij voorstellen, zoals Daniël het vertelt: 'Ergens hoog op een berg – nee, niet door mensenhand – raakte een steen los die naar beneden rolde en het beeld bij de voeten trof. En het hele beeld zakte in elkaar en verpulverde tot stof. En die steen groeide uit tot een prachtige berg, die de hele aarde bedekte. Wat dit betekent, o koning? God zal een rijk laten opkomen dat alle koninkrijken vernietigt, en nooit zal vergaan.'

Het is het koninkrijk van God, dat begonnen is met Jezus Christus. Heel klein – een baby in een kribbe, een man aan een kruis – maar met een enorme impact en een groeisnelheid. Aan het einde van het Romeinse wereldrijk waren er zo'n 30 miljoen christenen. Vandaag wordt het ingeschat op 2,3 miljard: bijna een derde van het aantal mensen op aarde. Ook al zal de mate van christelijkheid wel wat verschillen, denk ik: Gods rijk is overal op aarde te vinden. En zal eens heel de aarde vervullen.

**

Vind je het niet fantastisch? Hoe de menselijke machten in deze droom het moeten afleggen tegen Gods rijk? Hoe een enorm gevaarte van kostbare, sterke en prachtige elementen in elkaar zakt omdat er een steen tegenaan botst? Alsof een enorme ballon wordt lek geprikt door een kleine naald.

Van zulke verhalen houden we wel. Omdat we altijd te maken hebben met grote machten, opgeblazen ego's, ontwikkelingen die we niet onder controle hebben. Met mensen die hun gang lijken te gaan, daders die ermee weg lijken te komen, concurrenten die vuil spel spelen. Omdat we meer nog te maken hebben met veranderingen in de politiek, in de cultuur, in de techniek, in de economie. Je merkt het, je hoort het, je ziet het, je voelt het, en het doet wat met je, maar je kunt het niet veranderen. Hoe heerlijk is het als je leest dat ze ontmaskerd worden. Dat ze bakzeil moeten halen. Dat slechtheid wordt gestopt. Dat onrecht wordt bestraft. Dat goede mensen recht wordt gedaan en kwaden worden gepakt, hoe machtig ze ook zijn.

Dit is wel de les van Daniël. Voor de mensen die deze verhalen horen. Die deze verhalen lezen. Niet alleen toen, maar vandaag net zo goed. De machten lijken groot en sterk. Maar het zijn reuzen op lemen voeten. Als Gods steen ze raakt, blijft er niets van over. Wat een heerlijke boodschap! Om niet angstig te leven onder alles wat er gebeurt. Om niet bang te worden voor dictators, presidenten, directeuren, managers en al hun grote woorden en slechte daden. Om je niet te laten meezuigen in de machten van deze wereld. Om niet pessimistisch te worden bij de afbraak van christelijke waarden in ons land, bij de uitputting van de schepping, bij de minachting van kwetsbare mensen.

Met Daniël prik je er doorheen. Reuzen op lemen voeten. Ze lijken groot, maar stellen uiteindelijk niets voor. Zodra God in actie komt, verpulveren ze. 'Die in de hemel woont, lacht om wereldmachten', zo staat er in Psalm 2. Heilige spot. Dat zit ook in de droom die God Nebukadnessar liet dromen. Eén steent en het reusachtig beeld van wereldmachten – mag ik het oneerbiedig zeggen? – dondert in elkaar.

Begrijpt de koning het? Het lijkt erop van niet. De boodschap van de droom is eigenlijk: 'Beste koning, uw rijk loopt ten einde'. Maar daar reageert hij niet op. Boeit het hem niet zo, wat er over een aantal eeuwen gaat gebeuren? Is hij trots dat hij toch maar het gouden hoofd is! Is hij vereerd, omdat de God van de hemel hém heeft laten weten hoe de toekomst eruit ziet? Of is hij vooral opgelucht, dat hij zijn droom weer terug heeft en nu ook weet wat het betekent? Ik heb geen idee. Maar ik zie wel het spotplaatje aan het eind: dat de koning op zijn neus valt en Daniël als een god vereert. Met een prachtige geloofsbelijdenis: 'Uw God is de allerbeste!'

Daniël krijgt promotie: hij wordt het hoofd van de wijzen van Babylonië en krijgt de bestuurlijke verantwoordelijkheid over de hele provincie Babel. Op zijn verzoek wordt die leiding overgedragen aan zijn drie vrienden. Zelf blijft hij aan het hof van de koning. Zo kan hij erop toezien dat er recht gedaan wordt in het land. Dat Gods toekomst niet afgesloten wordt. Dat de dienst aan God, ook in het centrum van de wereldmacht, doorgaat. Zo blijft hij trouw aan zijn roeping, aan zijn naam: 'Mijn rechter is God'.

** plaat 2

Dat is het beeld en wat er met het beeld gebeurt. Maar we moeten het ook hebben over die steen. We moeten het vooral hebben over die steen. De bijzondere openbaring die Daniël uit de droom van de koning haalt: 'De God van de hemel zal een rijk laten opkomen dat nooit te gronde zal gaan en dat nooit op een ander volk zal overgaan. Het zal alle koninkrijken verbrijzelen en vernietigen, maar zelf al het eeuwig bestaan.'

Waarom we het hierover moeten hebben? Omdat dit het geheim is waarom we niet bang zijn voor de machten van de wereld en er zelfs mee kunnen spotten, ook al hebben we mega veel last van, kunnen we er niet aan ontkomen en kan het zelfs ons leven kosten. Omdat dit de bron is, waarom we geloven dat niet de mensen en de machten het laatste woord hebben, maar God. En we vertrouwen hebben in God, ook al zien we het nog niet goedkomen in onze wereld. En vooral: omdat dit het rijk is, waar wij deel van uitmaken. Het rijk van God, dat Jezus heeft geopend. Waar Hij zoveel over heeft verteld: Hoe je dat rijk binnengaat, hoe het in dat rijk toegaat, waar je dat rijk aan herkennen kunt. En waarvan Hij heeft gezegd: 'Maak je niet bezorgd over je leven, maar zoek eerst het Koninkrijk van God en zijn gerechtigheid'.

In de droom van koning Nebukadnessar laat God al iets zien van het rijk waarin jij en ik bij horen. Misschien dat je het niet altijd zo bewust bent: dat jij bij het rijk van God hoort. Heb je niet altijd een idee wat dat betekent. Dan is het mooi om in deze oude tekst van Daniël al iets te ontdekken van onze werkelijkheid. Het rijk van God, waar je door de Heer Jezus Christus bent binnengebracht.

- Het is een rijk dat niet door mensen is opgericht. Er kwam geen mensenhand aan te pas bij die steen die van de berg af kwam rollen. Het is God zelf die dit in onze wereld brengt. Het is Gods liefde, dat Hij zijn Zoon naar de wereld heeft gezonden. Zodat mensen die in Jezus geloven, niet verloren gaan, maar eeuwig leven ontvangen. Het is Gods wonderlijke genade dat Hij jou opzoekt. In jouw leven erbij is. Jou in zijn rijk een plek geeft en je 'mijn kind' noemt. Hoeveel menselijks er ook aan de kerk is, het is geen menselijke organisatie. Hoeveel je ook kunt zeggen over de woorden en daden van christenen, door hen spreekt en handelt God ook naar jou.
- Het is een eeuwig rijk. Waar koninkrijken elkaar afwisselen, machten komen en machten gaan, blijft het rijk van God bestaan. Er worden aanslagen op Gods rijk gepleegd. Door mensen en door de satan. Mensen van God wordt het geloof en het leven onmogelijk gemaakt. Door welvaart en rijkdom worden onze harten vet, ongevoelig en egocentrisch gemaakt. Door stress en angst wordt ons de vrede ontstolen. En toch verdwijnt het niet helemaal. Komt de vrede weer terug bij het bidden tot de Heer. Komt de vrijheid weer terug door de kracht van de Geest. Komt het vertrouwen weer terug in het werk van God. Het rijk van God zal nooit vergaan. Het zal de wereld vullen. Niets of niemand kan je scheiden van de liefde van God, die Hij in Jezus Christus heeft bewezen. Geen machten en geen krachten, geen honger en geen zwaard, zelfs leven en dood zullen het rijk van God niet overwinnen. En dus ook niet de mensen die zich in dat rijk hebben laten binnengrenzen.

- Het is een bijzonder rijk. Het is geen rijk van goud en zilver, van brons en ijzer. Het is van een andere orde. Er gelden andere waarden dan kracht en uitstraling, kennis of slimheid. Het is een geestelijk rijk. Een rijk waar de kleine krachten het winnen van de grote krachten. Waarin de zwakke sterker is dan de machtige, waarin de kleine belangrijker is dan de grote, waarin de laatste voorrang krijgt op de eerste. Het is een rijk waarin een gekruisigde zegt: Ik heb alle macht in hemel en op aarde. Het is het rijk van de gewone man en de gewone vrouw die de Heer kennen. Het rijk van de wijsheid voor elke dag.

Daniël vertelt over het rijk van God op aarde. Niet door mensen. Niet te stoppen. Van een andere orde. Het rijk van God – waarin jij bent opgenomen door Jezus Christus – is een rijk van vrede en liefde, van recht en waarheid, van trouw en barmhartigheid. Hier regeert niet de angst, maar het vertrouwen. Hier krijgen tranen ruimte en worden ze gedroogd. Hier krijgen vermoeide zielen rust. Hier worden leugens ontmaskerd. Hier delen niet mensen de lakens uit, maar volgen zij de leiding van de Geest. Hier klinken niet de kanonnen en de haat, maar de psalmen en gezangen. Hier wordt niet berust in het kwaad, maar botst het op weerstand en gebed. Hier worden de vuisten niet gebald, maar de handen gevouwen.

**

Lieve broers en zussen in Christus, zullen we weer proberen te landen in het leven vandaag? We hebben het over een droom van de koning. Over een visioen van Daniël. En over het koninkrijk van God. Kun je hier iets in voor jouw leven? Voor de manier waarop je in het leven staat. Waarop je met andere mensen omgaat. Waarop je tegen de wereld aankijkt?

Het stilstaan bij dit stukje van Gods Woord leert ons heel veel over onze wereld en over onze houding tegenover de machten en ontwikkelingen. Het leert ons heel veel over het leven als kind van God. Want als het gaat over het koninkrijk, dan gaat het over hoe je nu christen bent. Dat je niet gaat voor uitstraling en macht, maar voor vrede en liefde. Dat je al je energie, tijd en geld niet weggeeft aan werkdruk en stress. Maar ruimte hebt voor God en mensen. Gods rijk is gekomen, en het is zich aan het voltrekken. Ook in jou en door jou. We bidden niet voor niets 'laat uw koninkrijk komen'.

Er zit in dit woord nog een ander stukje in voor jezelf. Iets wat met geloof en vertrouwen te maken heeft.

Heb je gelezen hoe Daniël het zegt? 'Ik ben niet wijzer dan anderen. Ik weet echt niet meer van de wereld, van de politiek en van de toekomst dan de mensen om mij heen. Maar er is een God in de hemel, die verborgen dingen onthult. Er is een God die weet wat er in het duister gebeurt. Bij Hem woont het licht. Hij heeft mij verteld wat ik moet doorgeven. Ik heb van God inzicht gekregen, dat ik weer moet doorgeven. Niet ik, maar de God van de hemel'.

'Niet ik, maar de God van de hemel'. Het is niet alleen de houding van Daniël. Het is ook de strekking ervan. Dit gebeurt met een mens die God kent. Deze reactie ontstaat als je Gods Woord hoort. Als je Jezus Christus ontmoet en iets begrijpt van wat Hij heeft gedaan en heeft gezegd. Als je ontvangt wat God je geeft, je laat aanspreken door wat Hij zegt. Dan ontstaat er nederigheid en vertrouwen, openheid en toewijding. Maak er werk

van, om meer van Hem te weten. Om je leven op Hem af te stemmen. Om je vertrouwen op Hem te stellen. Voor het eerst of opnieuw. Steeds weer en steeds meer.

‘Niet ik, maar Jezus Christus’. Omdat Hij zo barmhartig voor mij is. Omdat Hij zich voor mij heeft gegeven. Omdat Hij mij vertelt dat Hij ook mijn zonden heeft vergeven, dat ook ik een kind van God ben en dat ook ik in dat eeuwige Rijk ben opgenomen.’

Of je nu veel kennis hebt of weinig: Jij hebt inzicht in de toekomst: Gods rijk is gekomen en zal komen.

Of je nu heel veel aan kunt, of steeds tegen beperkingen aanloopt: Jij weet wie het belangrijkste is: Jezus Christus.

Of het je nu voor de wind gaat, of dat je met veel tegenslagen en tegenwerking te maken hebt: Jij weet wie je leven is!

Toen Daniël het begrepen had, begon Hij te zingen: ‘Geprezen zij de naam van God, van eeuwigheid tot eeuwigheid.’

Laten wij ook zingen: God is getrouw, zijn plannen falen niet.

Amen